

mi: šnops in „Štajerc“. Mesto, ki je bilo nekdanje središče krščanstva naših krajev, je postalo središče kuge. Slovensko protestiramo vsi zoper zastrupljanje, ki izhaja zlasti iz Ptuj, pa tudi iz drugih takih krajev. V nekem spodnještajerskem kraju je odprl nek žganjetoč pivnico; ko je imel premalo prostora, je prenaradil za silo hlev za to žganjarno. Ko ga opozorimo, da to ne gre, je rekel: za vindišarski gsindel je vse dobro. Začnimo povsod, posebno v izobraževalnih društvih, boj, vsaka župnija naj poda statistiko: koliko je šnopsarn, koliko se stoji. Umore in druge izgrede, ki izvirajo iz alkohola, naj se poroča hitro in natanko. Na socialnih in izobraževalnih predavanjih bodi stalna rubrika: Protišnopsarski boj.

V razpravo so se posegli gg. župnik Bratušek, ki opisuje zgodovino na novo osnovane šnopsarne v ormoškem okraju, župnik Toman, ki priporoča, naj se javi vsak slučaj našim poslancem, kaplan Zorko, ki predlaga, naj se uplija na gospodarje, da ne bodo kupovali svojim delavcem šnopsa, g. p. Alfonz Svet, ki priporoča list „Zlato Dobo“ in knjižico „Sv. Vojška“, in končno g. Fr. Brančič, ki kliče zbranim možem: „Stariši ne pustite otrokom, ki zaslužijo v mestu denar, pijančevati! Vadijte jih varčevanja! Zato imamo domačo posojilnico.“

Nato zaključil predsednik g. dr. Hohnjec živahno debato, se še enkrat zahvali govornikom, č. duhovščini, posebno pa še tudi vrlim kmetom, slovenskim korenjakom! To nam je porok, da bo današnji shod začetek novega, plemenitega dela. Pogumno na delo, Bog pa daj svoj blagoslov!

Politični ogled.

— Državni zbor je prekinil zadnji teden svoje delovanje do 7. februarja. Ta teden bodo zborovale v Budimpešti delegacije. V ponedeljek, dne 30. januarja, je otvoril minister za zunanje zadeve, grof Aehrenthal delegacije s posebnim nagovorom, v katerem je poudarjal, da točasno ni nobenega vprašanja tolikega pomena, da bi moglo groziti evropskemu miru.

— Na Koroškem vladajo zares zelo čudne razmere. Deželni predsednik Hein se vede, kakor da bi bil neomejen vladar v tej deželi, in vendar ni nič drugega, kakor ošaben nemški uradnik, ki ne pozna niti mej svojega delokroga. Ta človek si je namreč drznil kot predsednik deželnega šolskega sveta dati tudi ukaz na vsa koroška duhovščina, in ji v njem zapoveduje, v katerem jeziku da naj poučuje otroke na ljudskih šolah. Seveda je ta jezik nemški. Toda cerkev poučuje kot pametna vzgojiteljica otroke v istem jeziku, katerega otroci razumejo, in bo storila to tudi v bodoče, naj izda Hein ukaz ali ne. Pravijo, da bo moral Hein radi teh zadev kmalu pobrati šila in kopita ter iti v penzijo, ali pa si kje drugod iskati kruha.

— Z Italijo bomo baje imeli gotovo v doglednem času vojno. Avstrijski podadmiral Chiari se je izrazil: „Sodim, da je vojska med obema sosednjima državama neizogibna, če se ne prične odločno hoditi po drugi cesti in če se ne izpremeni popolnoma razmerje med Avstrijo in Italijo. Po letu 1913. se bo moralo ravnati vsako italijansko ministrstvo, ne sicer po željah irendente, pač pa po željah narodne stranke. Kako bi se obnašala Italija v slučaju kake vojske trozveze z Anglijo in Francozi obenem? Če bi se bila na severu med Nemci in Angleži velika vojska, preostane še vedno tretjina angleških ladij francoski mornarici na razpolago in na pomoč. Avstrijska vojna mornarica bi ne mogla zapustiti Jadranskega morja. Italija bi morala zato ostati pri miru, ker bi ne mogla braniti svojega zahodnega obrežja, česar ne smemo prezreti.“ — Italijansko mornarico je Chiari zelo pohvalil. Za utrditev dalmatinskega obrežja bi se morale žrtvovati milijarde. V slučaju vojske bi se zbralo laško brodovje v Tarantu in v Benetkah. Nekaj ur potem, ko se bo vojska napovedala, bo italijansko brodovje že napadeno.

To pa možak ni dal veljati. Čutil se je, kako mora tak mlad in čvrst mladenič, in še rokodelc, živeti v starem svetu, polnem uboštva. „Poskusil bi srečo onkraj morja, ker tam pridnih rok primanjkuje in zaslužek, ta leži kar na cesti!“

Benedikt pripomni, da se čuje, da ni vse tako, kakor govore. In doma tudi ni preveč delavnih rok. Tudi za zaslužek je tukaj dovolj, še več kakor tam, ako le hoče kdo delati. „In čemu bi šel človek od svojih tako daleč, ko pa si lahko bližje preskrbi delo?“

To pa je še posebno razkazalo moža. „To so vedne govorice starih mater,“ zakliče ježno. „Ali se morate tukaj obogatiti? Delate, delate, nimate pa nič. Preko moraja, pa je vse drugače. Tam se malo prihrani, a zaslužek je dober, da si že nekoliko varčen človek lahko mnogo prihrani. Koga pa imate Vi doma?“ vpraša agent, ker on je bil, ki je vabil ljudi v Ameriko.

„Mater,“ odvrne Benedikt s povdankom. „In Vi ji hočete biti vendar enkrat podpora?“ vpraša dalje.

„Seveda, kar tudi upam, da bom kmalu,“ odvrne Benedikt. Od daljine se sliši godba in kmalu zagledajo cerkveni stolp. Po cesti pa pridre vozovi s svati, ženinam in nevesto.

Agent reče nekaj besed ostalima možema, nato pa reče Benediktu, kazaje na svate:

„Kaj mislite, kdo obhaja ženitnino?“

„Kako naj to vem?“ reče Benedikt. „Ne poznam tukaj ljudi!“

(Dalje brihodnjic.)

padlo Pulj. Avstrijsko brodovje bi se ne moglo dolgo upirati italijanskemu.

— Z ruskimi orožniki so se sprijeli ob rusko-avstrijski meji naši orožniki. Slučaj bo dal zopet posla diplomatom in bo gotovo poostiril nasprotstvo med Avstrijo in Rusijo. Stvar je sledeča: Pri Podwolocyski sta eskortirala dva avstrijska orožnika dva ruska bandita, da ju izročita ruskim oblastim. K orožnikom je pristopil neki ruski obmejni vojak, ki je hotel prevzeti hudodelca že na avstrijskem ozemlju, a ker sta orožnika izjavila, da izročita hudodelca šele v Rusijo, obnašal se je ruski vojak tako izzivalno, da sta avstrijska orožnika ustrelila ruskega vojaka. Nato so pričeli ruski vojaki, 40, streljati na Avstrijce, ne da bi bil kdo ranjen. Orožniki so se umaknili nato nazaj v Podwolocysko.

— Na Portugalskem ne pridejo do miru. Brezbožni prekucni nimajo sreče. Sicer trdijo, da se ljudstvo polagoma vendar približuje novi vladi, a dejstva govore drugače. Iz Italije javljajo, da je odredil italijanski mornariški minister, da odplovete dve križarki in ena bojna ladija proti Portugalski.

— Arabija se puna proti turški vladi ter hoče postati samostalna država. Boj med turško vojsko in arabskimi četami postaja precej vroč. Iz Carigrada morajo pošiljati vedno več vojakov na bojišče. Toda tudi število upornikov narašča. Zadnji čas se jim je pridružilo zopet pet ročev. Da bo vojna dolgo trajala, kaže dejstvo, da so pripravili v Carigradu več zdravniških štabov in 15 postelj za poljske bolnišnice.

Kuga prihaja.

Lani se je ustavila črna žena z morilno roko neposredno pred nami. Hodila je že po Hrvaškem, Ogrskem ter pogledala tudi na Dunaj. Bila je to kolera. Potem je prišla zima, in kolera je v naši državi ustavila svoje obiske. Toda naša srca se z grozo in trepetom povprašujejo, kaj bo, ko pride zopet gorka pomlad in vroče poletje.

Med tem naznanja najzlobnejša sestra kolere, črna kuga, svoje velike žrtve v Aziji. Se nevarnejša nego kolera, je črna kuga, ki se kratkoma imenuje kuga. Pojavi se najpogosteje v petih dneh po okuženju, in okuženi človek že umrje v treh ali štirih dneh. S kruto roko je zagospodarila ta kuga v Mandžuriji, kjer se je pred leti odigrala rusko-japonska vojska. Poročila, ki prihajajo od tamkaj, so naravnost strašna. Iz Harbina pišejo, da leži na stotine mrtvecev po cestah. Psi prihajajo od vseh krajev in glodajo na mrtvih truplih, krokarji se vsedajo trumoma na mrtva telesa in jih kljuvajo, in oboji zanesejo potem kakor kugo v druge kraje. Neštivilna trupla se pomečejo v reko Sungari, po kateri priplavajo v reko Amur, okužujoč povsod. Črežje in pokrajine Z ravniki pa so brez pomoči. Ni se še inašlo zdravilo, ki bi bilo uspešno orožje proti tej grozni morilki.

Francoski zdravnik dr. Meunier se je pri preiskovanju na kugi obbolelega bolnika okužil in sam takoj spoznal, da je okužen. Naročil si je bolniški voz, da bi nikogar dalje ne okužil. Potem se je zavil v rjuho, namočeno v razkužilni tekočini, in se peljal v barako za okužene, kjer je svojim tovarišem-zdravnikom naznanil, da pride čez dva dni črna smrt ponj. Njegovo prerokovanje se je uresničilo, tovariši ga niso mogli rešiti.

Črna kuga je vsled tega tako strašna, ker je okuženje izredno lahko. Dočim se pri koleri lahko okužiš le po odpadkih, se vrši okuženje pri črni kugi tudi po zraku. Z dihanjem in dotikavanjem se okužiš. Najhujše je, ako se okužiš z dihanjem, ker se razvije kuga potem z veliko naglostjo na pljučih in te umori. Imenuje se črna kuga, ker postane človek črn, ko ga je umorila.

Iz Mandžurije se razširja kuga proti Santungu in Čiliju, torej proti jugu. Glavno mesto Kitajske, Pekin, je v veliki nevarnosti pred kugo. Kitajska vlada je proti kugi brez vsake moči ter se je obrnila že na evropske države, naj ji pomagajo v boju proti kugi.

Nosilec kuge je neka mala žival, po imenu tarbagon, ki živi v mongolskih ravninah v neizmernih množinah in čegar kožuhovina je zelo dragocena. Na tisoče lovcev lovi v teh stepah kljub vsemu pomanjkanju to žival, med katero se mnogokrat pojavi kuga, ki jo potem tudi nalezejo lovci. Ti lovci navadno prej vsled kuge tudi pomro, predno dospejo v obljubene kraje. Vsled tega je ostala kuga omejena doslej navadno le na Mongolsko. Sedaj pa se je kuga silno razširila. Pomrli so celi nomadski rodovi in na stotine lovcev, tako, da beže nesrečni Kitajci v množicah v ruske pokrajine, ki so tako prenesli kugo v obljubene kraje. Ruska vlada je morala prepovedati izvoz tarbaganove kožuhovine, ker bi se po njej mogla razširiti kuga ne samo v Rusijo, temveč po vsej Evropi.

V notranjosti Kitajske se razširja kuga z grozno naglico. V enem tednu so našli 2800 mrtvecev. Evropejci beže in zapuščajo okužena mesta. V Harbinu je umrlo v enem dnevu 40 oseb na kugi, 1225 jih je bilo sumljivih, da so okuženi. To so grozne vesti, zlasti, ako pomislimo, da tudi evropski zdravniki ne morejo ničesar trajnega in uspešnega ukreniti proti kugi.

Razne novice.

Iz pošte. Poštni adjunkt Oto Sandl v Poljčanah je imenovan za poštarja prvega plačilnega razreda v Mürzstegu. — Za poštarja prvega plačilnega razreda v Rogatcu je imenovan poštni adjunkt Franc Mitterhammer v Gradcu. Seveda zopet Nemeč.

* Osebnost. Na graškem vseučilišču sta bila promovirana za doktorja prava g. Ivan Klobasa iz Sv. Jurja ob Ščavnici in g. Matija Zorjan, pravni praktikant pri okrožnem sodišču v Mariboru.

* Narodnostni mir. Nemci delajo z vsemi sredstvi, da bi ne prišlo med Nemci in Slovenci do nobenega miru. Naravnost izzivalno je, če proglašajo Nemci kot svojo sveto narodno dolžnost, da ugrabijo in pokupijo kolikor mogoče veliko slovenskih posestev. V to svrhu se organizirajo in nabirajo denar. Da bi na noben način ne buo miru, naseljujejo na ugrabljenih posestvih protestante. Nič manj ne kalijo miru s svojimi šolami. V Ceršaku ni enega otroka za nemško šolo, vsi obiskujejo slovensko-nemško šolo, da se naučijo obeh jezikov, a nemški Schulverein postavi v Ceršak svojo šolo in zanese tje nemir in prepri. V St. Lenartu v Slov. gor. imajo nemško-slovensko šolo. Kljub temu je postavil nemški Schulverein tam tudi svojo šolo, in jo sedaj naprtil na ramena ondodnih davkoplačevalcev. Ti se branijo nepotrebnega bremena, in nastal je nemir in spor. Povsod nam kalijo Nemci s svojimi društvi mir. A vlada to hladno gleda. Poslanec Roškar je v državnem zboru vprašal vlado, kako da pripuša nemškemu društvu, da kalijo mir, a na Koroškem Slovincem razpuša gospodarska in katoliška društva. Za vse enake pravice.

* Vlekel je prav pošteno nemške poslance zadnjikrat v državnem zboru naš mariborski prijatelj Wastian, ali po domače Boštjan. Pravil jim je, kako narašča na Spodnjem Štajerskem struja ptujskega „Štajerca“, kako se vedno več ljudi zateka v tabor bivšega socialnega demokrata Linharta. Shodi te stranke da baje krasno uspevajo. Poslanec Malik je kar slino požiral, tako prijetno mu je djalo, ko je slišal tako lepe besede o napredku Štajercijanske stranke. Tudi drugi nemški poslanci so se brisali pri teh besedah okoli ust, kakor bi jih kdo medom namazal. Naš prijatelj Boštjan pa se je po govoru zadovoljno muzal, ker je našel toliko bedakov, ki so verjeli njegovim besedam.

* Sirokousti se o svojem šentlenartskem šofu „Štajerc“ in bahato izjavlja, da je šentlenartski okraj govoril. Istina, govoril je, toda pri Arnušu in ne v Vereinshausu, ker so dali iz Štajercijanskega shoda kmete šulferajnskega okraja izgnati z bajoneti. Ti kmetje so šli potem k Arnušu, tamkaj prosto zborovali in obsodili vse štajercijanske goljufe, oderuhe in bedake. In s tem je bila obsojena malodane cela štajercijanska stranka.

* Posojilnice. Denarni polomi, ki so se zgodili med Nemci (Celovec) in ki se doigravajo sedaj med liberalci (Ljubljana), niso seveda z našo denarno organizacijo v prav nobeni zvezi, ker je znano, da se mi od nekdanj ogiblamo in svarimo tudi druge pred zvezo s tremi ljudmi. Ako pa bi se kdo našel, ki bi hujškal in govoril neresnico, potem prosimo, da takega lumpa takoj naznanite Zadrugi zvezi v Mariboru, ki ga bo dala neusmiljeno zapreti.

* Liberalno tiskarno v Celju so z ozirom na delavce, ki bi izgubili vsled nenadnega zaprtja tiskarne kruh, zopet otvorili. A s tem razmere v Zvezi slovenskih posojilnic, ki ima to tiskarno, niso niti za las izboljšane. Dr. Benkovič bo nadalje branil koristi prizadetih posojilnic in se ne bo dal ustrašiti po nobeni grožnji in nobenem psovaniu. Nikdar se nismo bali liberalcev, najmanj pa seveda sedaj, ko leži pri liberalcih vse na tleh in s strahom pričakujejo zadnjega udarca, s katerim še jim prizanašamo. Kako dolgo, to je odvisno, kako se bodo vedli. Ako bodo držali roke pridno na klopi in se vedli kot pridni otroci, lahko jim še prizanašamo.

* Ljudsko štetje. V Mariboru so našli 26.081 prebivalcev, in sicer 12.432 moškega ter 13.649 ženskega spola. Vojaštva je v Mariboru okoli 2000 mož. Potemtakem šteje Maribor okroglo 28.000 prebivalcev. Leta 1900 so našli v Mariboru 23.258 prebivalcev. — Velenje je našlo 2606 prebivalcev, med njimi 16% Nemcev. — Kamnica šteje 705, Studenci približno 5000, Razvanje 655, Fram 441, Polička ves 552, Bohova 332, Jarenina 618, Pekel pri Poljčanah 755, Leitersaerg 1875, Hrastnik 2293, med njimi 468 Nemcev, Kapela 438 (6 Nemcev), Radenci 591 (24 Nemcev), Boračova 583 (2 Nemca), Turški vrh 834 (8 Nemcev), Konjice 1447 (197 Slovencev), Slovenska Bistrica 1306 (514 Slovencev), Ptuj 4637 (392 Slovencev).

* Avstrijski živinorejci morajo sedaj napeti vse svoje sile, da ugodijo zahtevam odjemalcev. V tem oziru je tudi potrebna povzdiga pametnega gnojenja travnikov. V državnem zboru se je pečal s to zadevo poljedelski odsek in storil sklepe, o katerih se zanesljivo upa, da se sprejmejo z veliko večino v kratkem tudi v zbornici. Takrat bomo prinesli v našem listu tudi obširnejše stvarno poročilo.

* Proti špeharjem. Ptujski in mariborski nemški mesarji se zopet pripravljajo z neko pritožbo proti našim slovenskim špeharjem. To jim najbolj mrzi, ker špeharji prodajajo meso in slanino ceneje kakor bi radi mesarji. Baje so skovali zopet skupno ptujski in mariborski nemški mesarji vlogo na namestništvo, z zahtevo, da se omeji špeharjem prodajo mesnih pridelkov na mariborskem in ptujskem trgu. Upamo, da je ta pobožna želja nasprotnikov naših špeharjev prazna. Pozor!

* Slov. kat. izobraževalno društvo „Straža“ na Dunaju vabi vlijudo na zabavni večer, ki ga priredi s prijaznim sodelovanjem slov. kat. akad. društva „Danica“ na Srednjem, dne 2. sveč na t. l. v veliki dvorani. Časkega narodnega doma. XV. Turnergasse 9. Vstopni: 1. K. Nováček: „A Háj“, koráén ca (godba). 2. J. Hausmann: „Jugoslavija, overtura (godba). 3. P. H. Batters: Po simi is bole (mešan zbor). 4. Fr. Pr. ch. ka Valse sč de (godba). 5. J. Lehmann: Kadar mlado leto (mešan zbor). 6. J. Skalkley: „Frühlingstakt“ (godba). 7. „Stari in mladi“, narodna „gra + 4 dejanjih. — A. Medved. Blagajna